

duwen, dit boeide hem in de oostersche steden, en dit laat hij ons in zijn werk zien. De krachtige tegenstellingen troffen hem meer dan de fijnheid van toon, de realiteit meer dan de verbeelding. Hij was geen dromer, die Oostersche fantasieën maakte, maar een schilder wien het pittoreske der oude steden bekoorde, die stil bleef staan bij een doorkijkje naar een zonnig binnenplaatsje, die zijn schetsboek voor den dag haalde, wanneer hij op de markt een aardige figuur van een handelaar of van een koopman zich zag neerhurken. Hij genoot van hunne houding en kleedij, van hun gebaren en hun gang. En hoe griede het hem, toen hij na een aantal jaren in Holland gebleven te zijn, weer eens in Algerië terugkeerde, dat alles daar in dien tijd vereuropeescht was.

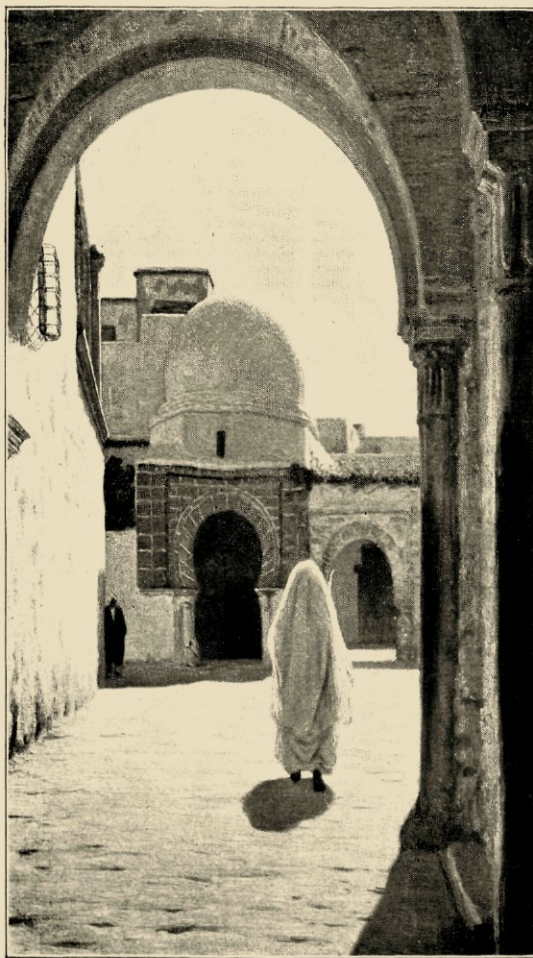
„Zoo vond ik”, schreef hij in een zijner reisbrieven, „na jaren zoeken, Gardaïa, het vroeger zoo beminde, terug, maar opgedirkt, alsof een van onze verfraaiingscomité's hier had huisgehouden. Weg, het naïeve schoone, weg het eerwaardige oude, weg de toevallige grilligheid van lijn en kleur, die samenwerkend met de zon hier alles zoo sprookjesachtig mooi maakten. Met nieuwe rechtlijnige deuren, netjes gepleisterde en gewitte muren, raampjes met jalouzieën, ijzeren

balkonnetjes, poortjes die een zuiveren halven cirkel vormen, stijve symmetrie en een-tonig koud wit, bijna overal”.

„Ik heb Gardaïa, Ben Izguen, Bonoura, en Melika, de vier steden zoo dicht bij een in alle richtingen doorkruist, en altijd weer zag ik den arbeid van liniaal en witkwast, huis aan huis. Een enkel straatje, een enkel hoekje waar wat overbleef van het vroegere schoon.

„De poorten die toegang geven tot de steden, vroeger zoo mooi oud, met rustieke steenen banken ter weerszijden waar eenvoudige grijsaards elkaar hun wel en wee vertelden, weg zijn ze, vervangen door keurige gewitte tongewelven. Alles even stijf en leelijk en pretentius, hier en daar versierd met gegoten cementen Renaissance-ornamenten.

„Kleine mooie pleintjes zijn nu vol gebouwd met „huizen”, kuben met gaten waarvoor jalouzieetjes en ijzeren balkon-

MOSKEE-INGANG.

netjes, alles regelrecht van de fabriek.

„O, hoe was ik gestemd bij het opzoeken van mijn oude lievelingsplekjes. Weg, weg, alles voor altijd weg”.

Bewonderde hij het schilderachtige in oude architectuur, niet minder eerbied had hij voor het werk der grootmeesters in de schilderkunst, en hij had zich dan ook door dit voorbeeld geleid, een techniek eigen ge-